

MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI

Kancelář vládního zmocněnce pro zastupování České republiky
před Evropským soudem pro lidská práva

University Women of Europe (UWE) proti České republice

Podklad k bodu 2-C jednání Kolegia dne 15. listopadu 2022

1. RÁMEC PRO IMPLEMENTACI ROZHODNUTÍ UWE PROTI ČESKÉ REPUBLICCE

A. ROZHODNUTÍ EVROPSKÉHO VÝBORU PRO SOCIÁLNÍ PRÁVA

Dne 5. prosince 2019 rozhodl Evropský výbor pro sociální práva („Výbor“ nebo „EVSP“) ve věci kolektivní stížnosti č. 128/2016 – *University Women of Europe (UWE) proti České republice*.

Výbor jednomyslně shledal, že v českém právním řádu není zajištěna **transparentnost odměňování** spočívající v poskytování informací o odměňování a možnosti srovnávat pracovní místa mezi obchodními společnostmi v soukromém sektoru, čímž došlo k porušení práva na spravedlivou odměnu za práci podle čl. 4 odst. 3 Evropské sociální charty („Charta“) a práva na rovné příležitosti a na rovné zacházení v záležitostech zaměstnání a povolání bez diskriminace na základě pohlaví chráněného čl. 1 písm. c) Dodatkového protokolu z roku 1988 („Dodatkový protokol“).

Výbor zároveň jednomyslně konstatoval, že v České republice nebylo **dosaženo dostatečného měřitelného pokroku v podpoře rovných příležitostí žen a mužů v oblasti odměňování**, čímž došlo rovněž k porušení čl. 1 písm. c) Dodatkového protokolu.

Výbor dále čtrnácti hlasy proti jednomu rozhodl, že nedošlo k dosažení dostatečného pokroku při zajištění **vyváženého zastoupení žen v rozhodovacích orgánech soukromých společností**, čímž byl porušen čl. 1 písm. d) Dodatkového protokolu.

Celý text rozhodnutí v českém jazyce je k dispozici [zde](#), anotace rozhodnutí [zde](#).

B. DOPORUČENÍ VÝBORU MINISTRŮ K IMPLEMENTACI ROZHODNUTÍ UWE

Výbor ministrů Rady Evropy dohlížející spolu s EVSP na implementaci rozhodnutí EVSP přijal ve své rezoluci ze dne 17. března 2021 doporučení pro Českou republiku k výkonu rozhodnutí. Doporučení jsou k dispozici [zde](#).

C. SHRNUTÍ

Na základě rozhodnutí EVSP a doporučení Výboru ministrů lze shrnout, že Česká republika by se při výkonu rozhodnutí Výboru měla zaměřit na následující 3 oblasti:

- a) Zajištění transparentnosti odměňování a umožnění srovnávání pracovních míst. Tento požadavek spočívá v:
  - zajištění dostupnosti informací o srovnatelných pracovních místech a úrovních odměňování, které by potenciálním obětem mzdové diskriminace zjednodušily možnost obrátit se na soud; a
  - zakotvení povinnosti zaměstnavatelů pravidelně informovat o výši mezd a poskytovat údaje rozčleněné podle pohlaví.

- b) Dosažení dostatečného měřitelného pokroku v podpoře rovných příležitostí žen a mužů v oblasti rovného odměňování čili snížení míry *gender pay gap* („GPG“) (průměrného rozdílu ve výdělcích žen a mužů).
- c) Zajištění vyváženého zastoupení žen v rozhodovacích orgánech soukromých společností.

2. PLÁNOVANÁ OPATŘENÍ K IMPLEMENTACI ZÁVĚRŮ VÝBORU

A. TRANSPARENTNOST ODMĚŇOVÁNÍ, MOŽNOST SROVNÁVAT PRACOVNÍ MÍSTA A DOSAŽENÍ DOSTATEČNÉHO MĚŘITELNÉHO POKROKU V PODPOŘE ROVNÝCH PŘÍLEŽITOSTÍ V OBLASTI ODMĚŇOVÁNÍ

a) Strategie pro rovnost žen a mužů 2021-2030 (Úřad vlády)

Řadu opatření zabývajících se posílením transparentnosti odměňování obsahuje Strategie pro rovnost žen a mužů 2021–2030, která byla zpracována Odborem rovnosti žen a mužů na Úřadu vlády a schválena vládou dne 8. března 2021. Celý text Strategie, jejíž přílohou je úkolová část obsahující konkrétní opatření je k dispozici [zde](#).

K dosažení dostatečného měřitelného pokroku v podpoře rovných příležitostí žen a mužů v oblasti odměňování, čili snížení míry *gender pay gap*, nepostačuje přijetí jednoho nebo několika málo vybraných opatření. *Gender pay gap* představuje bezesporu celosvětový problém s velmi komplexními příčinami, avšak Česká republika, ve které představoval v roce 2020 16,4 %, a byl tak osmý nejvyšší v Evropské unii, v jeho řešení za dalšími státy zaostává.

K postupnému snižování GPG je třeba společného dlouhodobějšího působení širší škály systémových změn legislativního i jiného charakteru v oblasti trhu práce i rodinné politiky.

Zajištění vyšší platové transparentnosti a snížení GPG se nejvíce dotýkají následující opatření obsažená ve Strategii. K jednotlivým relevantním bodům, jejichž plnění již bylo vyhodnocováno, uvádíme stav jejich realizace.

Kapitola 1: Práce a péče:

Opatření 2.1.2 Motivovat zaměstnavatele k nabídce zkrácených úvazků a flexibilních forem práce

- došlo k vypsání výzvy v rámci operačního programu Zaměstnanost+ č. 012 [Diverzitní a flexibilní pracovní kultura](#)

Výzva podporuje zavádění komplexní flexibilní pracovní kultury, managementu mateřské a rodičovské dovolené a vytváření podmínek pro vznik a rozvoj diverzitního pracovního prostředí podporujícího směřování k vyrovnanému zastoupení žen a mužů v organizaci.

Opatření 2.8.2 Zajistit informovanost odborových organizací o vývoji mezd nebo platu členěných podle pohlaví.

- MPSV informovalo, že problematika informování odborových organizací je zahrnuta v projednávané směrnici k platové transparentnosti a považuje proto za nezbytné vyčkat na finální znění směrnice. Svou účast na jednání o směrnici považuje za maximum možného.

Opatření 3.4.1 Zajištění kontinuálního navyšování platů a mezd ve feminizovaných profesích (Vypracovat koncepci průběžného systematického navyšování mezd/platů ve feminizovaných oborech)

- Příslušné rezorty (MPSV, MŠMT a Mzd) dosud nezpracovaly koncepci, jak jim ukládá Strategie. Ze strany MPSV byl vyjádřen nesouhlas s opatřením se zdůvodněním, že růst platových tarifů ve veřejné sféře je vždy zcela závislý na aktuálních ekonomických podmínkách a odměňování v soukromé sféře se řídí smluvními podmínkami mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem. Zpracování koncepce v této oblasti tak dle MPSV není možné.
- V uplynulých letech, také vlivem pandemie, docházelo k navyšování mezd a platů v těchto odvětvích a je zásadní, aby se tento trend udržel i nadále.

Opatření 3.5.1: Zahrnovat kontroly zaměřené na rovné odměňování (a doložky mlčenlivosti) do ročních plánů kontrol, poskytování metodické podpory Státního úřadu inspekce práce („SÚIP“) a podpora využívání nástroje Logib při kontrolách

- S plněním již bylo započato; kontroly zaměřené na rovné odměňování jsou součástí Ročního programu kontrolních akcí SÚIP již od r. 2017. V rámci kontrol rovného odměňování v roce 2022 jsou kontrolovány i tzv. doložky mlčenlivosti a pilotně je pro účely kontrol SÚIP testován nástroj Logib (příčemž 2 kontroly za tímto účelem byly realizovány již v roce 2021).

Cíl 3.6. Snížení platového rozdílu mezi muži a ženami ve veřejné sféře

Opatření 3.6.1: Při valorizaci platů ve veřejném sektoru důsledně analyzovat potenciální dopady ve vztahu k platové nerovnosti

- Část resortů v rámci plnění opatření informovala, jaké kroky podnikla na svých pracovištích (MD, MK, MMR, MZV), část rezortů uvedla, že genderové hledisko není při valorizaci bráno v potaz (také s ohledem na fakt, že platy jsou stanovovány "neutrálně"). Hlavní gestor MF uvedl, že mu tato problematika věcně nepřísluší a požaduje proto, aby bylo hlavním gestorem ustanoveno MPSV, MV nebo MO.

Opatření: 3.6.2: Přijmout cílená opatření ke snižování platových rozdílů mezi muži a ženami a podpoře platové transparentnosti, např. prostřednictvím využívání české verze nástroje Logib.

- Došlo k vypsání výzvy v rámci operačního programu Zaměstnanost+ č. 038 [Implementace opatření na zajištění rovného odměňování](#). Výzva je určena pro podporu aktivit MPSV, případně dalších zapojených aktérů, jejichž cílem je systematické snižování *gender pay gap* v České republice.

Cíl 3.7 Zvýšení míry mzdové a platové transparentnosti

Opatření 3.7.1 Přijmout alespoň jedno ze čtyř klíčových opatření uvedených v doporučení Evropské komise o posílení zásady rovného odměňování mužů a žen prostřednictvím transparentnosti (2014/124/EU).

Opatření: 3.7.2. Zavést povinnost zveřejňovat v inzerci volných pracovních míst informaci o výši základní složky mzdy/platu

Opatření: 3.7.3. Stanovit nicotnost právního jednání spočívajícího ve sjednání doložky mlčenlivosti, v níž se zaměstnanci a zaměstnankyně zavazují k mlčenlivosti o své mzdě/platu

- Ohledně opatření 3.7.1.-3.7.3. MPSV informovalo, že s ohledem na fázi projednávání směrnice k platové transparentnosti nezhájilo kroky potřebné k implementaci těchto opatření.

Opatření: 3.7.5. Nadále sledovat a vést anonymizované statistiky výše průměrných platů (státních) zaměstnanců a zaměstnankyň v jednotlivých platových třídách podle pohlaví.

- Opatření je ze strany rezortů dlouhodobě plněno.

K řadě dalším opatřením ve Strategii byly dále vypsány výzvy v operačním programu Zaměstnanost+:

- Výzva č. 011 [Navýšení kapacit nestátních neziskových organizací v oblasti rovných příležitostí žen a mužů](#)

Cílem podporovaných aktivit je navýšení kapacity nestátních neziskových organizací působících v oblasti rovnosti žen a mužů. Výzva míří na efektivní komunikaci směrem k partnerům a veřejnosti, efektivní řízení organizací a vícezdrojové a předvídatelné financování.

- Výzva č. 013 [Implementace Strategie rovnosti žen a mužů na léta 2021-2030](#)
Výzva navazuje na vládní Strategii rovnosti žen a mužů na léta 2021-2030.
- Výzva č. 020 [Genderově nestereotypní volba studijního oboru a povolání](#)
Pilotní ověření aktivit zprostředkujících genderově nestereotypní informace, zkušenosti či dovednosti, které podpoří vědomé a informované rozhodování o budoucí profesi.

b) Akční plán k rovnému odměňování (MPSV)

S návrhem opatření směřujících ke zvýšení platové transparentnosti počítá rovněž Akční plán k rovnému odměňování, jehož předložení bylo MPSV uloženo usnesením vlády č. 269 prostřednictvím Strategie rovnosti žen a mužů na léta 2021–2030, : „*Přijmout akční plán k řešení rozdílů v odměňování žen a mužů*“ (opatření 3.2.1) Akční plán byl zpracován v letech 2020-2021 v rámci projektu *22 % k rovnosti* na Ministerstvu práce a sociálních věcí a byl dne 3. června 2022 předložen do mezirezortního připomínkového řízení. V současné době probíhá vypořádání připomínek s posledním připomínkovým místem, a to s Ministerstvem financí.

Akční plán je rozdělen na 6 strategických cílů, které reagují na příčiny nerovného odměňování žen a mužů:

1. Transparentnost systémů odměňování
2. Kontroly rovného odměňování
3. Odměňování ve veřejné správě a institucionální zajištění rovného odměňování
4. Slačování pracovního a osobního života
5. Osvěta a vzdělávání
6. Zpřístupnění dat

c) Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o platové transparentnosti

V březnu 2021 předložila Evropská komise návrh nadepsané směrnice (plným názvem *směrnice posilující uplatňování zásady stejné odměny mužů a žen za stejnou nebo rovnocennou práci prostřednictvím transparentnosti odměňování a mechanismů prosazování*). Česká republika se projednávání návrhu směrnice aktivně účastní. Celý text návrhu směrnice je spolu s důvodovou zprávou k dispozici [zde](#).

Problematice platové transparentnosti je v návrhu směrnice věnována celá *Kapitola II. Transparentnost odměňování*. Zejména článek 7 Právo [pracovníka] na informace, článek 8 Podávání zpráv o rozdílech v odměňování žen a mužů [ze strany společností s nejméně 250 pracovníky].

Směrnice je v současné době vyjednávána v triolozích mezi Evropskou komisí, Evropským parlamentem a členskými státy. Vzhledem k českému předsednictví v Radě EU má nyní Česká republika úlohu mediátora těchto jednání. Není zřejmé, zda se směrnici podaří uzavřít a schválit do konce našeho předsednictví. Pokud by se tak nestalo, je pravděpodobné, že během švédského předsednictví v první polovině roku 2023 se směrnice řešit nebude a jednání budou obnovena až během španělského předsednictví v druhém pololetí roku 2023.

Po dojednání výsledného znění směrnice a jejím schválení Evropským parlamentem a Radou Evropské unie bude povinností České republiky směrnici transponovat ve dvouleté transpoziční lhůtě.

B. ZAJIŠTĚNÍ VYVÁŽENÉHO ZASTOUPENÍ ŽEN V ROZHODOVACÍCH ORGÁNECH SOUKROMÝCH SPOLEČNOSTÍ

a) Strategie pro rovnost žen a mužů 2021–2030 (Úřad vlády)

Ke zvýšení zastoupení žen v rozhodovacích orgánech v soukromém sektoru jsou ve Strategii formulována níže uvedená opatření. Uvádíme k nim stav jejich plnění.

Kapitola č. 2 Rozhodování

Opatření 1.5.1 Podporovat dobrou praxi obchodních společností obchodovaných na burze ohledně informování o politice rozmanitosti v rámci výročních zpráv:

- V lednu 2021 byl na stránkách ČNB zveřejněn aktualizovaný [Manuál k popisu politiky rozmanitosti ve výročních zprávách](#) a zaslán všem emitentům. ČNB uspořádala on-line webinář k náležitostem výročních zpráv, na kterém zástupkyně ÚV manuál představila.
- Gestor opatření (MF) nicméně neinformoval o metodické podpoře v průběhu roku 2021.

Opatření 1.5.2 Přijmout obecně závazná pravidla pro podporu vyrovnaného zastoupení žen a mužů v řídicích a kontrolních orgánech obchodních korporací:

- V roce 2021 přijal Výbor pro vyrovnané zastoupení žen a mužů v politice a rozhodovacích pozicích podnět k novele zákona č. 353/2019 Sb., nominační zákon, do jehož textu navrhl začlenit požadavek, aby byly osoby do jednotlivých orgánů dle tohoto zákona vybírány s přihlédnutím k vyrovnanému zastoupení žen a mužů v daném orgánu.
- Podnět dosud nebyl postoupen k dalším legislativním krokům v rámci Úřadu vlády, který je gestorem zákona.

Opatření 1.5.4 Sdílet dobrou praxi v souvislosti s tématem vyrovnaného zastoupení žen a mužů v rozhodovacích pozicích obchodních společností

Opatření 1.6.1 Podporovat osvětové aktivity zaměřené na vedení obchodních společností

- V rámci plnění dvou výše uvedených opatření byl dne 26. dubna 2022 zorganizován kulatý stůl s názvem „Gender a Česko: Ženy ve vedení obchodních společností“, za účasti zástupkyň několika společností (Česká pošta, České dráhy, ČEZ, Moneta Money Bank).
- Obdobné akce plánuje Úřad vlády v dalších letech.

Opatření 1.5.5 V rámci příslušného specifického cíle Operačního programu Zaměstnanost+ vypisovat specifické výzvy k uplatňování diverzity na pracovišti a podpory vyrovnaného zastoupení žen a mužů pro obchodní společnosti

- Došly k vypsání výzvy č. 012 [Diverzita a flexibilní pracovní kultura](#)

Opatření 1.6.2 Podílet se na iniciativách soukromého sektoru za účelem podpory diverzity

- Odbor rovnosti žen a mužů ÚV dlouhodobě spolupracuje s platformou Byznys pro společnost.

b) Směrnice Evropského parlamentu a Rady o genderové vyváženosti v dozorcích a správních radách

I. Postup po přijetí směrnice a její transpozici

Dne 17. října 2022 schválila Rada Evropské unie text nadepsané směrnice (celým názvem *směrnice o zlepšení genderové vyváženosti mezi členy dozorčí rady/nevýkonnými členy správní rady společností kotovaných na burzách a o souvisejících opatřeních*). Směrnice bude dne 23. listopadu 2022 podepsána a následně uveřejněna v Úředním věstníku EU; vstoupí v platnost dvacátým dnem od svého zveřejnění. Povinností České republiky bude směrnici transponovat ve dvouleté lhůtě, tedy zhruba do konce roku 2024.

Gestorem transpozice směrnice bude Úřad vlády ČR ve spolupráci s Ministerstvem spravedlnosti. Odbor rovnosti mužů a žen chystá k transpozici zřídit zvláštní pracovní skupinu složenou ze zástupců Ministerstva spravedlnosti, MPSV, Svazu průmyslu a dopravy, Českomoravské konfederace odborových svazů, akademické sféry i neziskového sektoru. První jednání pracovní skupiny je naplánováno na 21. listopadu 2022.

II. Obsah směrnice

Směrnice si klade za cíl, aby dotčené společnosti dosáhly stavu, kdy nejméně 40 % pozic členů orgánů bez výkonných pravomocí, tj. nevýkonných funkcí ve správních či dozorčích radách, nebo 33 % všech pozic řídicích orgánů bylo obsazeno ženami. Členské státy musí zajistit, aby společnosti usilovaly o dosažení tohoto cíle. Společnosti, které těchto cílů nedosahují, musí při jmenování členů správních orgánů uplatňovat transparentní a genderově neutrální kritéria a upřednostnit nedostatečně zastoupené pohlaví, pokud jsou dva kandidáti různého pohlaví stejně kvalifikovaní.

Povinností společností bude přijmout individuální závazky k dosažení genderové vyváženosti. Ty z nich, které nesplní cíl této směrnice, musí oznámit důvody a opatření, která přijímají k odstranění tohoto nedostatku.

Směrnice dále vyžaduje, aby členské státy zavedly sankce pro společnosti, které nesplní povinnosti týkající se výběru a podávání zpráv. Sankce musí být účinné, přiměřené a odrazující. Mohou zahrnovat pokuty a neplatnost nebo zrušení jmenování sporného ředitele. Členské státy budou také nově zveřejňovat informace o společnostech, které stanovených cílů dosahují.

3. ZÁVĚR

A. OBECNĚ K AKTUÁLNÍMU VÝVOJI

Strategie pro rovnost žen a mužů 2021-2030 i Akční plán k rovnému odměňování, který by měl být v nejbližší době předložen vládě ke schválení, definují opatření s potenciálem postupně realizovat práva chráněná příslušnými články Charty a implementovat rozhodnutí UWE proti České republice.

Započaté úsilí vyplývající z vnitrostátních strategických dokumentů může podpořit rovněž naplnění závazků vyplývajících ČR z členství v EU, a to konkrétně z transpozice nedávno schválené *směrnice o genderové vyváženosti v dozorčích a správních radách* a aktuálně vyjednávané *směrnice o platové transparentnosti*.

B. ZAJIŠTĚNÍ VYVÁŽENÉHO ZASTOUPENÍ ŽEN V ROZHODOVACÍCH ORGÁNECH SOUKROMÝCH SPOLEČNOSTÍ

Již schválená směrnice k genderové vyváženosti nevyžaduje přijetí závazných legislativních opatření v oblasti vyrovnaného zastoupení žen a mužů (tzv. tvrdých kvót), která EVSP označil pro zvýšení zastoupení žen v rozhodovacích orgánech za nezbytná (§ 236 -238 rozhodnutí UWE proti České republice). Jedná se však v této oblasti o krok kupředu, který má potenciál motivovat obchodní společnosti, aby se problematice vyrovnaného zastoupení žen a mužů v obchodních společnostech začaly ve svých interních politikách věnovat. Je tak žádoucí směrnicí řádně a včasné transponovat.

Vedle toho je rovněž žádoucí, aby Úřad vlády ČR přistoupil k vypracování novely zákona č. 353/2019 Sb., nominačního zákona, který upravuje výběr osob do řídicích a dozorčích orgánů právnických osob s majetkovou účastí státu. Tím bude zajištěno, že stát půjde v této oblasti společně s čistě soukromým vlastnictvím příkladem.

Současně je nezbytné naplňovat další opatření v této oblasti definovaná ve Strategii.

C. TRANSPARENTNOST ODMĚŇOVÁNÍ, MOŽNOST SROVNÁVAT PRACOVNÍ MÍSTA A DOSAŽENÍ DOSTATEČNÉHO MĚŘITELNÉHO POKROKU V PODPOŘE ROVNÝCH PŘÍLEŽITOSTÍ ŽEN A MUŽŮ V OBLASTI ODMĚŇOVÁNÍ

V nejbližší době je žádoucí předložit *Akční plán k rovnému odměňování* ke schválení vládě a zahájit jeho plnění. Současně aktivně průběžně naplňovat opatření uvedená ve Strategii. Jakmile bude schválena směrnice k platové transparentnosti, měla by být provedena její transpozice.

Do té doby je žádoucí, aby MPSV přistoupilo k realizaci následujících opatření uvedených ve Strategii:

Opatření: 3.7.2. Zavést povinnost zveřejňovat v inzerci volných pracovních míst informaci o výši základní složky mzdy/platu a

Opatření: 3.7.3. Stanovit nicotnost právního jednání spočívajícího ve sjednání doložky mlčenlivosti, v níž se zaměstnanci a zaměstnankyně zavazují k mlčenlivosti o své mzdě/platu

Opatření 2.8.2 Zajistit informovanost odborových organizací o vývoji mezd nebo platu členěných podle pohlaví.

Tato opatření jsou snadno realizovatelná jednoduchou novelou zákoníku práce a zákona o zaměstnanosti. Veřejnou ochránkyní práv byla první dvě z nich doporučena již v roce 2018¹ a mají v oblasti nerovného odměňování značný samoregulační potenciál. První uvedené opatření, tedy povinnost zveřejňovat v inzerci rozpětí nástupní mzdy/platu byla již v roce 2018 zavedena na Slovensku a v praxi nevyvolává žádné praktické problémy. Naopak je pozitivně hodnocena zaměstnanci i zaměstnavateli. Je proto žádoucí tato opatření řádně implementovat v termínu 31. prosince 2023, jak bylo stanoveno ve Strategii, a nečekat s jejich implementací na finální znění vyjednávané směrnice. To je důležité i ve světle toho, že pravděpodobné schválení směrnice nastane nejdříve v druhé polovině roce 2023, transpoziční lhůta tak skončí až roce 2025. Jednoduchá a dlouho diskutovaná opatření by tak neměla být vázána na její přijetí.

---

¹ Výroční zpráva veřejného ochránce práv za rok 2018, str. 14-15. https://www.ochrance.cz/uploads-import/zpravy_pro_poslaneckou_snemovnu/Vyrocní_zprava_2018.pdf